

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 369/20102-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. novembra 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti K. S., G., zastúpenej advokátkou JUDr. I. R., K., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Rožňava č. k. 10 D/176/2010-59 z 3. apríla 2012 takto

r o z h o d o l :

Základné právo K. S. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Rožňava č. k. 10 D/176/2010-59 z 3. apríla 2012 porušené neboli.

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 369/2012-15 z 23. augusta 2012 prijal na ďalšie konanie sťažnosť K. S., G. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 D/176/2010-59 z 3. apríla 2012.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr 42/2012 z 22. októbra 2012 vyjadril predseda okresného súdu, v ktorom okrem iného uviedol:

„Na základe návrhu o dodatočné prerokovanie dedičstva... začalo konanie, ktoré bolo zapísané ako 10 D/176/2010 podľa § 175 x) O. s. p. Súd vo veci poveril notárku JUDr. J. N. poverením zo dňa 11. 1. 2011. Notárka predložila súdu spis s návrhom na zastavenie konania, nakoľko zistila, že predmet dedičstva je neurčitý, nakoľko vo veci prebieha súdne konanie.

Súd uznesením 10 D/176/2010-59 zo dňa 3. 4. 2012 zastavil konanie pre nemajetnosť v súlade s ustanovením § 175 h) ods. 1 O. s. p. z dôvodu, že v konaní bolo zistené, že pohľadávka, ktorá má tvoriť predmet dedičstva je spornou, nakoľko o nej prebieha súdne konanie.

V návrhu na dodatočné prerokovanie dedičstva si dedičky po V. S. uplatnili prejednanie pohľadávky vo výške 54.052,78 €. V konaní 5 C/29/1991 podaním zo dňa 26. 5. 2005 si poručiteľ uplatnil náhradu za stratu na zárobku počas práceneschopnosti a po skončení práceneschopnosti spolu vo výške 54.052,78 € (7.249,76 Sk + 1,621.144,50 Sk).

Po úmrtí poručiteľa v konaní pokračujú jeho dedičky, navrhovateľky dodatočného prerokovania dedičstva. Vo veci 5 C/29/1991 súd rozhodol uznesením zo dňa 15. 12. 2010 tak, že konanie o zaplatenie 4.854,61 € zastavil a v prevyšujúcej časti vec vylúčil na samostatné konanie, ktorá sa vedie pod sp. zn. 11 C/10/2011. V tomto konaní súd pripustil zmenu žaloby tak, že žalovaná S. p. je povinná zaplatiť navrhovateľkám 53.022,94 € a to každej vo výške zodpovedajúcej jej dedičskému podielu na pohľadávke nadobudnutej v dedičskom konaní po V. S.

Súd rozsudkom 11 C/10/2011-67 zo dňa 6. 4. 2011 zamietol návrh navrhovateľiek o zaplatenie 47.657,94 € a zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľkám 5.365,- € a to každej vo výške zodpovedajúcej jej dedičskému podielu na tejto pohľadávke nadobudnutej v dedičskom konaní po V. S.

Na podané odvolanie Krajský súd v Košiciach uznesením 3 Co/226/2011-99 zo dňa 24. 7. 2012 zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vec teda nie je právoplatne ukončená a naďalej sa vykonáva dokazovanie za účelom rozhodnutia o nároku navrhovateľiek, ktoré vstúpili do konania po poručiteľovi V. S. ohľadom náhrady za stratu na zárobku počas práceneschopnosti a nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti s príslušenstvom a to s úrokmi z omeškania. Nárok na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia bol vzatý späť a v tejto časti súd konanie zastavil.

Z vyššie uvedeného prehľadu teda vyplýva, že pôvodne poručiteľ a po jeho úmrtí jeho právne nástupkyne navrhovateľky v 1. až 4. rade sa domáhajú náhrady nárokov v konaní 11 C/10/2011 z titulu straty na zárobku, pričom sa jedná o nároky za obdobie od 1. 6. 1989 do 31.08. 1989 ako náhrada za stratu na zárobku počas práceneschopnosti a ďalej náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti od 1. 12. 1989 do 31. 12. 2003...

Podľa § 460 Občianskeho zákonníka dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

Niektoré práva po smrti fyzickej osoby prechádzajú na iné osoby, nie však z titulu dedenia, ale z titulu nárokov, ktoré zákon určitým osobám priznáva. Uvedené osoby môžu byť súčasne aj dedičmi (prechod nájmu, plnenie z poistenia pre prípad smrti, nároky pozostalých na náhradu škody vzniknutej chorobou z povolania alebo pracovného úrazu, mzdové nároky).

Predmetom dedenia je dedičstvo. Dedičstvo možno vymedziť ako majetok poručiteľa, do ktorého patria aj práva a povinnosti, záväzky a pohľadávky, ktoré mu patrili ku dňu jeho smrti a ktoré sú prevoditeľné na iné osoby.

Súd pri prejednaní návrhu dedičiek po V. S. o dodatočné prejednanie dedičstva a to pohľadávky v sume 54.052,78 € zistil, že uvedená pohľadávka je len tvrdená dedičmi, pričom z oboznamovaného konania 11 C/10/2011 vyplýva, že je daný základ nároku na náhradu za stratu na zárobku, avšak sporná je jeho výška. Súd preto nemal možnosť prejednať v dedičstve niečo, čo je sporné a navyiac uvedený nárok sa neobjavil po právoplatnosti konania 12 D/262/2005, ktoré bolo ukončené osvedčením zo dňa 7. 2. 2006.

Podľa § 175 y) O. s. p. nezaradenie majetku alebo dlhov do aktív a pasív dedičstva v dôsledku postupu podľa § 175 k) ods. 3 nebráni účastníkom konania, aby sa domáhali svojho práva žalobou mimo konania o dedičstve.

V konkrétnom prípade je podaná takáto žaloba a vec nie je právoplatne ukončená. Až po právoplatnosti veci 11 C/10/2011 bude zistené, aká je skutočná výška straty na zárobku poručiteľa V. S. a táto môže byť priamo priznaná navrhovateľkám podľa výšky ich dedičského podielu, nakoľko sú dedičkami zo zákona v prvej dedičskej skupine a poručiteľ závet a listinu o vydedení nezanechal.

Z vyššie uvedených dôvodov považujeme rozhodnutie 10 D/176/2010 zo dňa 3. 4. 2012 v súlade so zákonom a navrhujeme, aby Ústavný súd SR nevyhovel sťažnosti a túto odmietol.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 10 D/176/2010-59 z 3. apríla 2012.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvozené závery

boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti boli relevantné aj v danej veci.

Napadnutým rozhodnutím okresný súd podľa § 175h ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastavil konanie, v ktorom sa sťažovateľka spolu s ďalšími dedičkami (ďalej len „navrhovateľky“) návrhom domáhali dodatočného prerokovania dedičstva po poručiteľovi V. S., pre nemajetnosť, pretože *„v konaní bolo zistené, že pohľadávka, ktorá má tvoriť predmet dedičstva, je spornou, nakoľko o nej prebieha súdne konanie“* vedené týmto súdom pod sp. zn. 11 C 10/2011, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené.

Sťažovateľka namietala, že predmetná pohľadávka nie je medzi navrhovateľkami sporná, a teda v zmysle § 175k ods. 3 OSP medzi účastníkmi konania nie sú sporné aktíva a pasíva. Napadnuté rozhodnutie, v ktorom okresný súd považuje predmetnú pohľadávku za spornú z dôvodu, že o nej prebieha súdne konanie, a len z tohto dôvodu usudzuje, že

poručiťel po sebe nezanechal žiaden majetok, ktorý by bolo možné dodatočne prerokovať, nemá oporu v ustanoveniach upravujúcich konanie o dedičstve a je aj v rozpore s ustanoveniami § 175k ods. 3 a § 175x OSP. Účastník dedičského konania má právo na rozhodnutie súdu o dedičstve. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka považuje napadnuté rozhodnutie za nesprávne a argumentáciu v ňom uvedenú za zjavne arbitrárnu a z ústavného hľadiska neakceptovateľnú.

Ústavný súd konštatuje, že navrhovateľ nie je časovo obmedzený podať návrh podľa § 175x OSP na „dodatočné“ prejednanie dedičstva o majetku, ktorý nebol počas (základného) konania o dedičstve známy, a teda nebol predmetom tohto prejednávania. Predmetom „dodatočného“ prejednávania dedičstva podľa § 175x OSP môže byť aj pohľadávka poručiťela, avšak jej existencia musí byť preukázaná (§ 79 ods. 2 OSP). Jedným z dôkazných prostriedkov preukazujúcich existenciu takejto pohľadávky je aj právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým určí, že pohľadávka patrí do dedičstva po poručiťelovi. Podanie návrhu na „dodatočné“ prejednanie dedičstva pred tým, ako je nárok (resp. druh nároku a jeho výška) navrhovateľovi súdom právoplatne priznaný, je však predčasné.

Ústavný súd zistil, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia poskytuje dostatočný základ pre jeho výrok. Okresný súd nezastavil predmetné konanie z dôvodu spornosti pohľadávky poručiťela medzi navrhovateľkami. Už z návrhu sťažovateľky z 9. decembra 2010 vyplýva, že táto pohľadávka je predmetom iného konania, ktoré v tom čase nebolo meritórne skončené, a teda sťažovateľke nebol všeobecným súdom právoplatne priznaný žiaden nárok. Rozhodnutie okresného súdu preto nemožno považovať za svojvoľné či arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom rozhodnutí nezistil. V okolnostiach daného prípadu nie je zastavenie konania podľa § 175h OSP prekážkou začatia konania podľa § 175x OSP, ak budú splnené procesné podmienky tohto konania. Sťažovateľkin nesúhlas s obsahom

napadnutého rozhodnutia okresného súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím okresného súdu porušené neboli. Z tohto dôvodu bolo bez ďalšieho právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky viažucich sa na vyslovenie porušenia označených práv.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2012